

سوسن ابوالهادی و مجید میرزائی به ترتیب:
مدیر و مربی مرکز آموزش بهورزی دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دکتر نرگس چاییده مدیر گروه پیشگیری و مبارزه با بیماری‌ها معاونت بهداشتی دانشکده علوم پزشکی دزفول
دکتر محمدرضا جويا عضو هیأت تحریریه فصلنامه بهورز

آبله مرغان

اهداف آموزشی

- امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه مقاله:
- نشانه‌های بیماری آبله مرغان را بشناسند.
- راه‌های انتقال بیماری آبله مرغان را توضیح دهند.
- خطر بیماری آبله مرغان در زمان حاملگی را بیان کنند.
- راه‌های پیشگیری از بیماری آبله مرغان را نام ببرند.

مقدمه

آبله مرغان نوعی بیماری بسیار مسری است که توسط ویروس واریسل‌زوستر (VZV) از خانواده هرپس ویروس‌ها ایجاد می‌شود. انسان تنها مخزن شناخته شده این ویروس است. این بیماری می‌تواند در هر سنی رخ دهد که البته در کودکان شایع‌تر است. ۹۵ درصد بزرگسالان دارای شواهد ایمنی در برابر بیماری هستند. حدود نیمی از مرگ‌های ناشی از آبله مرغان در پنج درصد بزرگسالان فاقد مصونیت رخ می‌دهد. «زونا» که اغلب در بزرگسالان دیده می‌شود عفونت ثانویه‌ای است که در اثر فعال شدن ویروس‌های زوستر خاموش به وجود می‌آید. اهمیت این بیماری به علت عوارض شدید بیماری در بزرگسالان و عواقب بسیار بد جنینی و نوزادی در صورت ابتلای مادر باردار به خصوص در سه ماهه اول بارداری است.

دوره نهفتگی

دوره نهفتگی آبله مرغان بین ۱۰ تا ۲۱ روز است؛ اما به طور معمول ۱۴ تا ۱۷ روز طول می‌کشد. میزان حمله ثانویه در بین خواهر و برادرهای مستعدی که در یک خانه به سر می‌برند، بین ۷۰ تا ۹۰ درصد است. بیماران از حدود ۴۸ ساعت قبل از پیدایش 'بثورات' و زیکولر، طی دوره تشکیل و زیکول‌ها (که معمولاً چهار تا پنج روز طول می‌کشند) و تا زمانی که و زیکول‌ها خشک شوند، ویروس را منتقل می‌کنند.

نشانه‌های بالینی

نشانه‌های بالینی آبله مرغان عبارتند از: بثورات پوستی، تب خفیف و بی حالی. هم‌چنین تعداد کمی از بیماران نشانه‌های پیش از بیماری را ۱ تا ۲ روز قبل از بروز ضایعات نشان می‌دهند. در بیماران با سیستم ایمنی سالم بیماری سیر خوش خیم دارد به طوری که دوره بی حالی و تب ۳۷/۸ تا ۳۹/۴ درجه سانتی گراد، سه تا پنج روز است. ضایعات پوستی که نشانه اصلی بیماری‌اند، عبارتند از: ^۱ ماکولوپاپول‌ها، و زیکول‌ها و یا دلمه‌های خشک شده در مراحل مختلف بهبود. این ضایعات طی ساعت‌ها تا روزها از ماکولوپاپول تا و زیکول تکامل می‌یابند تا سایر مناطق بدن را درگیر سازند. شدت آنها از فردی به فرد دیگر متفاوت است. بچه‌های کوچک‌تر و زیکول‌های کمتری نسبت به افراد مسن دارند.

راه‌های انتقال

با این که بیماری در اثر تماس نزدیک بدن فرد سالم با ضایعات پوستی شخص مبتلا منتقل می‌شود؛ اما انتقال این بیماری از طریق جفت و قطره‌های ریز معلق در هوا هم گزارش شده است.

عوارض

شایع‌ترین عارضه عفونی واریسلا، اضافه شدن عفونت ثانویه باکتریایی پوست است که این عارضه ممکن است در اثر خراشیدگی ضایعات به علت خاراندن آنها ایجاد شود. شایع‌ترین مکان درگیری خارج جلدی در بچه‌ها سیستم اعصاب مرکزی است که از عوارض خوش خیم عفونت با ویروس واریسلا زوستر در اطفال به شمار می‌رود و احتیاج به بستری در بیمارستان ندارد. پنومونی واریسلایی جدی‌ترین عارضه پس از آبله مرغان است و بیشتر در بزرگسالان ایجاد می‌شود. (تا ۲۰ درصد موارد) که این عارضه در زنان حامله شدید است. سایر عوارض آبله مرغان عبارتند از: التهاب عضله قلب، ضایعات قرنیه، اختلال‌های کلیوی، التهاب مفاصل، تمایل به خونریزی و هپاتیت.

آبله مرغان اغلب به راحتی تشخیص داده می‌شود. کودکی که دارای راش‌های مشخص آبله مرغان باشد و نشانه‌های بالینی کمی داشته باشد و در اواخر زمستان و اوایل بهار مراجعه کرده، سابقه تماس با بیمار مبتلا را بیان کند، به احتمال زیاد دچار آبله مرغان شده است.

تشخیص‌های افتراقی آبله مرغان عبارتند از :

۱. عفونت منتشر هر پس سیمپلکس
۲. زرد زخم
۳. بثورات ویروسی دیگر
۴. گزش حشرات
۵. گال

درمان

درمان طبی آبله مرغان در یک میزبان طبیعی، جهت جلوگیری از عوارض قابل اجتناب این بیماری انجام می‌شود. مشخص است که بهداشت مناسب شامل حمام روزانه مفید است. با مراقبت دقیق از پوست، به ویژه با کوتاه کردن مرتب ناخن‌ها می‌توان از عفونت‌های ثانویه پیشگیری کرد. می‌توان خارش را توسط پانسمان‌های موضعی و یا تجویز داروهای ضدخارش تقلیل داد. برای کاهش خارش، حمام گرفتن با آب ولرم و پانسمان مرطوب بهتر از محلول‌های خشک‌کننده هستند. ضمناً درمان دارویی با داروهای ضد ویروس مانند آسیکلوویر و با نظر پزشک انجام می‌شود. توصیه شده است که کودکان مبتلا از زمان ظهور راش‌ها به مدت شش روز و تا زمانی که همه ضایعات پوستی دلمه نبسته‌اند به مدرسه، مهدکودک و یا مراکز عمومی فرستاده نشوند.

پیشگیری

از سه روش برای پیشگیری ویروس واریسلا زوستر استفاده می‌شود:

- راه اول: استفاده از واکسن ویروسی زنده که در تمامی کودکان بالای

یک سال تا ۱۲ سال که تاکنون آبله مرغان نگرفته‌اند و بزرگسالانی که نسبت به آبله مرغان مصونیت ندارند توصیه می‌شود.

• راه دوم: تجویز ایمنو گلوبولین واریسلا زوستر (VZIG) به افراد مستعدی که در معرض خطر بروز عوارض واریسلا هستند و تماس قابل توجهی نیز داشته‌اند.

• راه سوم: درمان ضد ویروسی نیز می‌تواند به عنوان پروفیلاکسی در افرادی که در معرض خطر بالایی هستند ولی شرایط دریافت واکسن را ندارند یا بیشتر از ۹۶ ساعت از تماس آنها گذشته به کار رود.

آبله مرغان در حاملگی

در زنانی که در نیمه اول حاملگی دچار آبله مرغان شده‌اند، جنین ممکن است دچار سندرم واریسلای مادرزادی شود. ویژگی‌های این سندرم شامل نشانه‌های چشمی، اختلال‌های مغزی، محدودیت رشد، نقایص پوست، استخوان و اختلال‌های کلیوی است. بیشترین خطر مربوط به هفته‌های ۱۳ تا ۲۰ حاملگی است. تماس جنین با ویروس آبله مرغان درست قبل از زایمان یا در طی زایمان، خطری جدی برای نوزادان محسوب می‌شود. در برخی موارد نوزادان دچار بیماری احشایی منتشر و بیماری دستگاه عصبی مرکزی می‌شوند که معمولاً کشنده است. به همین دلیل نوزادانی که مادران آنها پنج روز قبل و دو روز بعد از زایمان دارای شواهد بالینی آبله مرغان بوده‌اند باید ایمنوگلوبولین ضد آبله مرغان دریافت کنند.

پانوشته‌ها:

۱. ویکول: تاول کوچک
۲. ماکول: لکه‌های قرمز رنگ کوچک و پاپول: برجستگی پوستی کمتر از ۵/۵ سانتی‌متر

- بیماری‌های عفونی اصول طب داخلی هاریسون - ترجمه دکتر قمر تاج خطایی، دکتر محمد فخری، دکتر علیرضا شرکاء و دکتر مهدی عظیمی
- راهنمای بالینی پرستاران (بیماری‌های عفونی در کودکان)، نویسنده تارا واکر، ترجمه دکتر عباس عباس‌زاده، فریبا برهانی و مژگان فلکی
- بارداری و زایمان ویلیامز، ترجمه دکتر بهرام قاضی جهانی و روشنگ قطبی

منابع

به این موضوع امتیاز دهید (۱ تا ۱۰۰)

کد این موضوع ۸۸۲۱۵

SMS ۳۰۰۰۷۲۷۳۰۱۰۰۱

سعی نکنید مرد موفقیت باشید، بیشتر سعی کنید مرد ارزش باشید.

آلبرت اینشتین